

положень чинного КПК України прослідковується їх зміст. Так, із частини другої статті 17 КПК України вбачається стандарт доказування «поза розумним сумнівом», перед застосуванням якого суд вважає за необхідне зазначити, що не будь-який сумнів можна констатувати як розумний, існування сумнівів при прийнятті рішення є природним та не означає, що в разі наявності таких сумнівів рішення є неправильним. Поняття «поза розумним сумнівом» не тотожне поняттю «абсолютна впевненість», яке передбачає непохитність і відсутність будь-яких вагань».

Тобто, в розумінні ВАКС будь-яке рішення приймається при наявності сумнівів та без абсолютної впевненості у закріпленій рішенню позиції. При цьому, спростування всіх версій не вимагається, а за основу береться та із них, яка викликає менше сумнівів.

Разом із тим, така неоднозначність та відсутність чіткого розуміння вищими судовими інстанціями поняття «поза розумним сумнівом» є підставою для формування суперечливої судової практики, яка, в свою чергу, впливатиме на процесуальний статус підозрюваного та обвинуваченого, а так само і сприяти прийняттю винесенню необґрунтованих (фактично незаконних) обвинувальних вироків.

Тому крапку у визначенні поняття «поза розумним сумнівом» повинна поставити Велика Палата Верховного Суду.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Постанова ККС ВС від 23.06.2020 у справі за № 159/3738/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90111755>
3. Вирок ВАКС від 15.06.2020 у справі за № 911/492/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89823388>

УДК 351.863-865(043.2)

Серенко Н.С., головний спеціаліст,
Офіс Генерального прокурора України, м. Київ, Україна

Біленчук П.Д., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДОКТРИНАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО КІБЕРПРОСТОРУ

Стратегія кібербезпеки України визначає пріоритети, цілі та завдання забезпечення кібербезпеки України з метою створення умов для

безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави. Кібербезпека є одним із пріоритетів у системі національної безпеки України. Реалізація зазначеного пріоритету буде здійснюватися шляхом посилення спроможностей національної системи кібербезпеки для протидії кіберзагрозам у сучасному безпековому середовищі.

XXI століття знаменується активним формуванням шостого технологічного укладу (біо-, нано-, інфо-, когнотехнологій, їх конвергенцією) та ризиками, з якими стикається цивілізація внаслідок упровадження новітніх технологій, зокрема їх використання у кіберпросторі.

Масштабу глобального тренда набуває використання кіберпростору терористичними організаціями (кібертероризм). Цьому сприятимуть всеохоплююча цифрова трансформація систем управління та життєзабезпечення, що невпинно розширює цільову аудиторію кібертероризму та спектр потенційних об'єктів кібератак. Пріоритетними об'єктами терористичних кібератак вважаються об'єкти атомної енергетики, системи управління електропостачанням, авіа- та залізничним транспортом, потужні сховища стратегічних видів сировини, системи водопостачання, хімічні й біологічні об'єкти.

Завдяки Стратегії кібербезпеки України, держава змогла сформувати ядро національної системи кібербезпеки. Україна наростила потенціал, який дає можливість здійснювати подальшу розбудову національної системи кібербезпеки на засадах стримування, кіберстійкості, взаємодії.

Процес розвитку сучасної кіберзлочинності характеризується її якісними перетвореннями, вираженням яких є поява нових видів злочинів, зростання масштабів злочинності, зухвалість і жорстокість дій злочинців, проникнення злочинності у всі структури суспільства і держави, рівень її організованості і міжнародного «співробітництва». Сучасну злочинність характеризують як професійну, організовану, корумповану, транснаціональну, економічну тощо [1]. У юридичній українській та зарубіжній літературі транснаціональну злочинність розглядали такі вчені як П.Д. Біленчук, В.М. Волженкіна, П.І. Гришаєв, Н.С. Карпов, О.І. Леженіна, В.В. Меркушин, Р.А. Мюллерсон, В.П. Панов та інші, які визначали такі поняття як організована міжнародна злочинність, транснаціональна злочинність, міжнародна злочинна діяльність, транскордонна злочинність, організована злочинність трансконтинентального характеру, міжнародна організована злочинність тощо. Однією з основних складових транснаціональної злочинності є транскордонна злочинність – злочинність, що концентрується на обмежених площах всередині митних територій [2].

Досліджуючи транскордонну злочинність, слід вести мову також про

торгівлю людьми, нелегальну міграцію, контрабанду наркотиків, зброї, вибухівки тощо. Однак, головним, на нашу думку, є необхідність комплексного дослідження цього явища як складової транснаціональної організованої злочинності, так і в контексті різних правових наук: електронного права, електронного космічного права, карного права, міжнародного права, кіберкриміналістики та криміналістики [3].

Актуальність боротьби з міжнародною злочинністю – є однією з найбільш відомих і, відповідно, досить важливих і складних для людства і держав світового співтовариства. Міжнародна злочинність створює загрозу для існування самого міжнародного співтовариства, оскільки в структурі людського суспільства зараз мають місце організовані і цілеспрямовано діючі кримінальні об'єднання. Вони перешкоджають здійсненню не тільки правової, але і в цілому міждержавної соціально-економічної політики. Організовані міждержавні злочинні групи здійснюють найбільш небезпечні протиправні дії, в тому числі насильницькі, посягають на права і свободи громадян, підривають економіку і правопорядок в державах світу і органах державної влади в різних країнах, в діяльності ООН, її формувань, інших міжнародних організацій. Дана обставина сьогодні для світової спільноти в боротьбі з міжнародною злочинністю має першочергове значення в інтересах забезпечення міжнаціональної безпеки і навіть пов'язана з питаннями життя людства.

Література

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної злочинності 2000 року, ратифікована Законом України від 4 лютого 2004 року № 1433-IV «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють». *Голос України*. 2004. № 49.

2. Біленчук П.Д. и др. Транснациональная преступность: состояние и трансформация: учеб. пособие для ВУЗов / П.Д. Біленчук, С.Е. Еркенов, А.В. Кофанов. Киев: Атика, 1999. 271 с.

3. Електронне суспільство, електронне право, кібербезпека: стратегія розвитку інноваційної ери: монографія / П.Д. Біленчук, О.Л. Кобилянський, М.І. Малій, Р.В. Перелигіна, Т.Ю. Тарасевич [та ін.]. За заг. ред. П.Д. Біленчука і Т.Ю. Тарасевич. Київ: УкрДГРІ, 2020. 388 с.